

DOLL DE TINTA, N° 42 NOVEMBRE 2020 , Almansa
LA MEVA PRIMERA ESCAPADA

A principis dels anys seixanta del segle passat, el meu poble no arribava als sis mil habitants i els carrers no estaven asfaltats, eren de terra i eren el nostre camp de jocs, i més el meu carrer, que per darrere de les cases ja tot eren boscos i camps. Sense classes, a l'estiu era el temps dels jocs prohibits, de trencar les rutines i monotonies dels freds hiverns. L'estiu de primer de batxillerat, tenia onze anys, anava al matí a classes de matemàtiques (¿hi ha gaire gent que aprovés les matemàtiques en la convocatòria de juny?) i quan sortia a les onze, amb la bicicleta m'embalava per trobar ràpidament els meus amics (en Josep de cal Ros, en Vador Bruno i en Pedrito) que ja m'esperaven a les escombraries, una de les primeres escapades, malgrat tenir-ho totalment prohibit pels nostres pares, per higiene i perquè allà a prop hi havia la Mina, un canal d'aigua perillós pels nostres pocs anys. La por d'agafar el tètanus o de caure a l'aigua no era prou forta com la nostra curiositat per trobar coses rares. Les teníem a prop, més avall de can Gallart, on ara hi ha l'escola Castell i una urbanització, entre la carretera dels Banys i la riera de Santa Coloma, més a tocar la riera que la carretera. Aquells pilons de brossa i deixalles allí dipositats, alguns fumejant, ens atreien i ens hi passejàvem com a casa nostra. Amb un pal remenàvem els pilons i entre rates, llaunes i ossos, sempre trobàvem quelcom interessant: unes barnilles de paraigua, ideals per afegir a un pal i fer una bona fletxa; uns ferros per inventar-nos qualsevol andròmina, una ampolla de vidre per posar-hi sargantanes o escurçons; una inservible i destrossada càmera de roda de camió, que ben tallada proporcionava excel·lents gomes per al "tiragomes".

Però aquell dia l'anada a les escombraries durà poca estona, quelcom millor havien descobert els meus amics prop de la bassa de can Llandric, en la primera escapada més allunyada del carrer. Havien descobert darrere una masia, a cinc minuts del nostre carrer, arran de rec, un camp de melons propietat d'en Pere Llarg, l'únic pagès que

encara vivia a les masies d'allà darrere. Ens hi arribàrem silenciosament, en Pedrito es quedà arran de camí per vigilar (era l'únic que sabia xiular) i els altres tres ens endinsàrem en el canyer, el travessàrem i ens plantàrem davant un ample camp de melons, un camp curull de fulles i mates que s'arrossegaven per terra. Els remenàrem tots, trepitjàrem rases, fulles, mates, melons, els premérem i sacsejàrem per escollir els més madurs. N'arrancàrem nou o deu, els portàrem arran del canyer, en triàrem dos i rebutjàrem els altres amb un cop de peu. Es feia tard, el migdia ens queia al cim i el meu pare començaria a xiular per avisar-me que ja havia d'anar a dinar o sigui que optàrem per menjar-los a la tarda. Al ser molt calents, seguírem amunt un tram del rec i els posàrem dins l'aigua amb un parell de pedres que els aguantessin perquè l'aigua no els arrossegués. Ben dinat i feta la migdiada obligada pels pares, ens trobàrem a la bassa de can Llandric. En Pedrito havia agafat un ganivet de la jaqueta del seu pare, un ganivet miraculós, ple de fulles de diferents mides, amb un tirabuixó, un altre per obrir ampolles de Vichy, un tallaungles. Ens col·locàrem rere la masia de can Llandric des d'on es divisaven tots els camps fins al rierol i els canyers sota nostre. No es veia en Pere Llarg per enlloc; vàrem baixar fins el rec, posàrem les mans a l'aigua i trobàrem els dos melons frescos, grocs i molt frescos. Quin berenar! Decidírem no moure'ns d'allà mateix, entre les canyes i el rec s'hi estava fresquíssim. Posats en rotllana, en Vador agafà el ganivet i començà a fer talls que ens repartíem. Llençàvem les peles al mateix camp, al rec, al mig de les canyes, sense ordre ni concert. El segon meló va seguir el mateix destí que el primer i quan ja l'enlestíem sentírem una veu potent: "la mare que us va parir!" – tronà emprenyat en Pere Llarg. D'un bot ens aixecàrem i ens posàrem a córrer. Sí, era en Pere Llarg que anava a veure les tomaqueres, sentí crits –els nostres- i ens enxampà. Del rec al corriol, del corriol al camí, esbufegant, cames ajudeu-me, i a mitja pujada, amb en Pere Llarg al darrere, ens separàrem, en Pedrito i jo pel camí

ample, amb en Pere Llarg al darrere i en Vador i en Josep de cal Ros per un altre corriol. Quan arribàrem a dalt tinguérem temps de veure com en Pere Llarg perdia avantatge i desistia de la persecució. Salvats. L'únic problema era que en Pedrito s'havia deixat el ganivet a les canyes, però es tranquil·litza ell mateix a l'explicar-nos que diria al seu pare que no en sabia res del ganivet, cap problema. Malgrat prometre'ns tots quatre que l'endemà ens tornariem a trobar a la bassa de can Llandric, no ho férem.

L'endemà al matí, tornant de classe de repàs la mare em preguntà si eren bons els melons d'ahir la tarda. "Melons?", vaig contestar jo. Això és el que més m'empipava de la mare, sempre et pescava per partida doble, per la malifeta i per la mentida que jo d'entrada, li havia de dir, per intentar salvar-me. Sense saber-ho jo em recolzava en la famosa cinquena esmena nord-americana que hem vist a mil pel·lícules, tinc dret a no declarar en contra meva. Resultat, càstig per la malifeta i càstig per la mentida. Què havia passat? En Pere Llarg havia reconegut en Vador Bruno de can Fontanils i el matí va anar a casa seva a explicar-ho a la seva mare, la Lola, i no s'havia de ser gaire savi per esbrinar amb qui anava en Vador, i en Pere Llarg visità les nostres cases. Provant els verds, provant els madurs, tocant els grossos, trepitjant els petits, li arrancàrem nou melons, destrossàrem dues mates senceres i li xafàrem un planter amb empelts que feia injectant anís en els melons. Pèrdues valuades pel mateix Pere Llarg en cent pessetes, o sigui vint-i-cinc per família. Pèrdues per a nosaltres, una setmana castigats a casa. A la setmana següent, d'amagat i sense fer cap destrossa ni deixar cap rastre, li arrancàrem sis melons però ens els menjàrem lluny del canyer. Fou la nostra venjança pel càstig i perquè sabíem que s'havia quedat el ganivet d'en Pedrito. Quinze dies més tard, en Pere Llarg regalà a cada família dues síndries. Devia tenir remordiments per haver-nos fet pagar tant.

Miquel Borrell i Sabater (Santa Coloma de Farners, la Selva, 1953). Historiador i escriptor. Mestre, llicenciat en Geografia i Història i Doctor *cum laude* en Història Moderna per la Universitat de Girona. És membre del Centre de Recerca d'Història Rural de la Universitat de Girona, de la Societat Catalana d'Estudis Històrics (Institut d'Estudis Catalans) i de la junta del Centre d'Estudis Selvatans.

Ha escrit multitud d'articles en revistes especialitzades i una quarantena de llibres sobre temes històrics, de patrimoni i de divulgació entre els quals *Pobresa i marginació a la Catalunya il·lustrada: dides, expòsits i hospicians* (2002); *Caritat, beneficència, solidaritat: l'hospital de Sant Feliu de Guíxols* (2005); *Les terres gironines: Escultures a la via pública* (2006); *Hospicis i hospitals de pobres* (2007); *Indrets i personatges catalanistes* (2007); *Els camins de Sant Jaume i de Santiago* (2010); *Sant Feliu de Guíxols: des dels orígens llegendaris al segle XXI* (2012); *Ens ho hem passat bé: Memòries d'un professor d'història fill, nét i nebot de botigueres* (2015) *Biografia de Catalunya*, 2019. Va obtenir el Premi de novel·la curta Poble de Barxeta l'any 2015 amb l'obra "1992" (2018, edicions 96) www.miquelborrell.cat